

Samrådsspørgsmål R: ”Ministeren bedes oplyse, hvilken linje regeringen følger i de igangværende drøftelser om udformningen af en EU-strategi for Østersøregionen, og navnlig gøre rede for regeringens holdning til at inddrage Rusland og Norge allerede i forbindelse med udarbejdelsen af strategien samt, hvorledes man sikrer en effektiv implementering af strategien”.

Arbejdet med EU's Østersøstrategi bliver en hovedprioritet for det svenske formandskab. Vi har endnu ikke et formelt forslag fra Kommissionen. Det forventes fremlagt den 10. juni. Men jeg er glad for her i dag at kunne redegøre for hovedlinjerne i sagen, som de tegner sig på nuværende tidspunkt; og samtidig orientere om, hvordan jeg ser mulighederne for, at vi fra dansk side kan medvirke til ikke blot en vedtagelse af en sådan strategi for Østersøregionen, men også bidrage til en effektiv gennemførelse af strategien.

Her 5 år efter vi udvidede EU, kan vi konstatere at utrolig meget er nået, men at der samtidig fortsat er betydelige forskelle i den økonomiske og samfundsmæssige udvikling mellem øst og vest, også i vores egen Østersøregion. Samtidig står vi over for store opgaver med hensyn til at sikre en infrastrukturudvikling i regionen både på transport og energiområdet, der tager højde for fremtiden. Og endelig er der en lang række opgaver på fx det havmiljømæssige område, der kræver, at vi løfter i flok rundt om Østersøen.

Der er derfor stadig udfordringer, vi skal overkomme, for at kunne udnytte det fulde økonomiske, miljømæssige og politiske potentiale af østudvidelsen samt af det faktum, at 8 af Østersøens 9 lande nu er medlemmer af EU.

På denne baggrund opfordrede Det Europæiske Råd i december 2007 Kommissionen til senest i juni i år at fremlægge et forslag til en EU-strategi for

Østersøregionen. Det var en beslutning vi støttede fra dansk side, og det er et arbejde, vi ønsker at bidrage aktivt til.

- 0 -

Formålet med en EU strategi for regionen er at styrke samarbejdet omkring Østersøen for at forbedre beskyttelsen af miljøet, styrke landenes økonomiske vækst, øge regionens tiltrækningskraft og tilgængelighed, samt forbedre samarbejdet omkring vores fælles sikkerhed, herunder ikke mindst den maritime sikkerhed, hvor Østersøen som bekendt er et af de mest trafikerede havområder i verden.

Sigtet med strategien er i vid udstrækning at sikre sammenhæng i det regionale samarbejde og mellem de regionale tiltag og den overordnede EU-politik. Og samtidig skabe en struktur, hvor vi i fællesskab og i samarbejde med Kommissionen, hjælper og tilskynder hinanden med at levere på de fælles mål, vi sætter os.

Målet skal ikke nås ved at opbygge nye institutioner, men ved at udnytte den mangfoldighed af forskellige regionale initiativer, projekter og fora, der allerede kendetegner vores region.

Vi skal heller ikke etablere ny regulering for at oprette fx et nyt regionalt indre marked. Men vi kan med fordel styrke samarbejdet omkring implementeringen af det eksisterende indre marked for at lette vilkårene for de virksomheder, der handler på tværs af landegrænserne i regionen.

Kommissionen har derfor også allerede fra starten tilkendegivet, at regionens eksisterende samarbejdsstrukturer og betydelige ekspertise vil udgøre grundstenen for strategien. Såvel udarbejdelsen af strategien som dens fremtidige implementering er derfor baseret på den bredest mulige inddragelse af regionens mange aktører – statslige som ikke-statslige. I tråd med dette har Kommissionen det seneste år gennemført en intensiv høringsproces med to større konferencer samt 4 mindre debattmøder i regionen, herunder i København i december 2008.

- 0 -

Danmark er gået aktivt ind i arbejdet for en Østersøstrategi. Vi vil derfor også i den kommende tid arbejde tæt sammen med det svenske EU formandskab for at sikre vedtagelsen af strategien. Og efterfølgende engagerer os i en effektiv gennemførelse af de enkelte elementer i strategien.

Fra regeringens side lægger vi vægt på, at Østersøstrategien bliver så konkret som muligt. Det er derfor positivt, at det centrale element i strategien bliver en handlingsplan med mange og klart definerede prioritetsområder og konkrete projekter. Det støtter vi, og det vil vi arbejde for at fastholde.

For at sikre medlemsstaternes aktive engagement og en effektiv implementering ønsker Kommissionen, at landene i regionen påtager sig et ansvar som koordinatore for de enkelte initiativer i den kommende handlingsplan. Her vil vi fra dansk side selvsagt også bidrage, ikke mindst på baggrund af vores særlige ekspertise indenfor fx områder som klima, energi og maritim sikkerhed.

Kommissionen arbejder med i alt 15 prioritetsområder i handlingsplanen. Og jeg er glad for at kunne oplyse, at vi fra dansk side har været i stand til at give Kommissionen et tilsagn om, at vi er rede til at påtage os en selvstændig koordinatorrolle på 4 af disse områder og indgå i en delt koordinatorfunktion på yderligere to. Det er et væsentligt og stærkt engagement, som er udtryk for den betydning, vi tillægger dette arbejde.

Vi har fra dansk side meddelt Kommissionen, at vi vil kunne påtage os en selvstændig eller delt koordinatorrolle for prioritetsområderne vedr.: clean shipping, tilpasning til klimaforandringerne, fremme af entreprenørskab, forbedring af energimarkederne og større energieffektivitet, maritim sikkerhed samt beskyttelse mod større katastrofer på hav og til lands.

Den endelige fordeling af opgaverne er ikke på plads endnu, men fra dansk side er vi altså rede til at påtage os en meget betydelig rolle

Herhjemme vil vi forankre arbejdet med handlingsplanen i et kontaktudvalg med deltagelse af såvel statslige som ikke-statslige aktører. De hidtidige erfaringer har været positive. Der er stor interesse og engagement hos mange aktører fra civilsamfundet – erhvervsorganisationer, arbejdsmarkedets parter og de regionale og kommunale organisationer. Det er noget, vi vil arbejde for at fastholde og udvikle.

Det er tanken, at strategien på europæisk plan politisk skal forankres i det Generelle Råd, og at vi årligt skal drøfte status for strategiens implementering samt regelmæssigt tilpasse handlingsplanen med evt. nye projekter. Det er en tilgang vi støtter fra regeringens side, idet vi finder, at det er vigtigt at sikre, at

handlingsplanen bliver en åben og dynamisk proces, som løbende kan udvikles i lyset af indhøstede erfaringer og nye udfordringer.

- 0 -

Det er vigtigt at understrege, at Østersøstrategien er en intern EU strategi. Den vedrører en lang række spørgsmål, som er interne EU anliggender - som fx det indre marked. Men vi løser ikke Østersøregionens udfordringer uden også at inddrage regionens ikke-EU-lande, navnlig Rusland. Derfor er det vigtigt, at disse lande i så stort omfang som muligt inddrages i såvel udformningen som implementeringen af strategien.

Den overordnede inddragelse af de eksterne partnere vil ske gennem EU's såkaldte Nordlige Dimension. Det blev slået fast allerede i DER konklusionerne fra 2007. Den Nordlige Dimension er som bekendt en ramme for samarbejdet mellem EU, Island, Norge og Rusland på en række områder. Kommissionen har allerede ved møderne i Den Nordlige Dimensions styregruppe holdt de tre lande orienteret om planerne med Østersøstrategien og vil fortsætte med dette i takt med arbejdet med strategien. Herudover har Rusland og Norge taget imod opfordringen om at afgive skriftlige bidrag til Kommissionens arbejde med strategien.

Samtidig vil de eksterne partnere blive inddraget i implementeringen af strategien via en række af de allerede eksisterende regionale samarbejdsorganisationer som fx HELCOM, Østersørådet og Nordisk Ministerråd, der alle vil blive involveret i en række af de konkrete initiativer og projekter i handlingsplanen.

Omkring den videre proces kan jeg oplyse, at vi forventer, at Kommissionen nu vil færdiggøre sit forslag til strategien med henblik på at kunne sende det til Det Europæiske Råd i juni.

Kommissionen ventes at offentliggøre forslaget den 10. juni. Det vil blive markeret ved møder i både Bruxelles og i hovedstæderne i de 8 lande i regionen. Her i København vil Kommissionens repræsentationskontor være vært og jeg forstår, at I vil blive indbudt til at deltage.

Kommissionens forslag vil udgøre udgangspunktet for de egentlige forhandlinger i Rådet under ledelse af det svenske EU-formandskab, der ventes påbegyndt med en første drøftelse blandt udenrigsministrene i juli.

Fra svensk side er ambitionen, at vi kan forhandle strategien på plads i det tidlige efterår således, at den kan vedtages af EU's stats- og regeringschefer på Det Europæiske Råd i oktober 2009. Det støtter vi fra dansk side.

Med hensyn til rammerne for det videre arbejde med strategien herhjemme, kan jeg oplyse, at I vil modtage kopi af strategien og handlingsplanen, så snart den foreligger for Kommissionen. Og dernæst vil den blive genstand for en helt almindelig behandling i den danske beslutningsprocedure med henblik på at sikre det bedst mulige grundlag for dansk deltagelse i de kommende forhandlinger i Rådet.